

КОСТЕЦЬКА Н.І., канд. екон. наук, доц.
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7122-5800>

ПРОБЛЕМИ І НЕДОЛІКИ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Планування є важливою і первинною функцією управління, значення якої полягає у забезпеченні ефективного та сталого розвитку в майбутньому. У процесі планування визначають цілі діяльності підприємства, окреслюють шляхи їх досягнення, розраховують потреби в матеріальних і нематеріальних ресурсах, встановлюють терміни виконання завдань, обчислюють очікуваний соціально-економічний ефект. Проте незважаючи на переваги, які отримують підприємства завдяки плануванню перспективної діяльності, необхідно пам'ятати про певні недоліки, що можуть мати негативний вплив, та спричинити низку проблем при досягненні мети планування.

Процес планування може доволі дорого коштувати для підприємства, оскільки потребує значних витрат часу, зусиль

персоналу, матеріальних і фінансових витрат для отримання й обробки інформації, вироблення планових рішень, їхнє узгодження, уточнення та затвердження, а також забезпечення умов для досягнення планових показників. Ефективність планування визначають як відношення позитивного ефекту, тобто прибутку, отриманого у результаті планування до витрат на його проведення. Проте виникають ситуації, коли витрати на планування перевищують отриману від нього корисність. Тому слід дотримуватися оптимального співвідношення між витратами на планування та отриманими у результаті вигодами.

При плануванні важливу роль відіграє точність, реальність, своєчасність, об'єктивність та достовірність інформації, отриманої з внутрішніх і зовнішніх джерел. Ефективність планування залежить від якості інформації про результати діяльності підприємства у минулому та поточний стан справ, а також прогнозованої інформації про майбутній розвиток подій. Оскільки доволі важко абсолютно точно усе передбачити, то допущені при плануванні неточності чи помилки можуть негативно позначитися на результатах діяльності підприємства в майбутньому.

У результаті детального планування перспективної діяльності підприємства знижується гнучкість адміністративного управління, а також втрачаються можливості творчого підходу працівників до виконання своїх обов'язків. Наявність чітких планів може спричинити небажання працівників змінюватися самим і впроваджувати нововведення відповідно до актуальних потреб підприємства, а також може виникнути недбале, легковажне та безпечне ставлення до роботи.

При плануванні окремі зацікавлені особи, залучені до цього процесу, можуть суб'єктивно підходити до визначення цілей діяльності підприємства і шляхів їх досягнення, переслідуючи, перш за все, власні інтереси. Тому таке планування буде хибним, упередженим та неефективним для перспективного розвитку підприємства.

Процес планування потребує певного періоду часу на розроблення і затвердження планів, придатних до втілення їх у практику. Затримка дій не припустима при раптовому виникненні надзвичайних чи кризових ситуацій. Тому планування діяльності не підходить при виникненні таких ситуацій.

Якість планування значною мірою залежить від рівня динамічності та передбачуваності середовища, в якому

підприємство планує функціонувати. Зі зростанням нестабільності й непередбачуваності середовища діяльності підприємства знижується ефективність процесу планування.

Планування не завжди є гарантом успішної діяльності та розвитку підприємства, оскільки недоліки й обмеження можуть бути наслідком невірно обраного підходу чи методики планування, впливу зовнішніх чи внутрішніх факторів, допущених помилок і некомпетентності керівництва чи планового персоналу. Проте розуміння переваг і недоліків планування, урахування їх у процесі розробки та реалізації планів, вміння своєчасно вносити відповідні корективи сприятиме досягненню мети планування й підвищенню ефективності діяльності підприємства в майбутньому.